

การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงเพื่อยกระดับ คุณภาพสังคมอย่างยั่งยืน จังหวัดนครปฐม

Research and Innovation in Performing Arts to Raise the Quality of Society Sustainably in Nakhon Pathom Province

จินตนา สายทองคำ¹, ณรงค์ฤทธิ์ เชาว์กรรม², พิมพิกา มหามาศ³
Jintana Saitongkum¹, Narongrit Chaokam², Pimpika Mahamart³

คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Faculty of Music and Drama, Bunditpatanasilpa Institute
Corresponding Author, E-mail: narongrit.chao@gmail.com*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมศิลปะการแสดงที่สามารถยกระดับคุณภาพสังคมได้อย่างยั่งยืน ขอบเขตด้านเนื้อหามุ่งศึกษาวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ และเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม 3) การประชุมกลุ่มย่อย จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำสู่ขั้นตอนการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดง และองค์ประกอบการแสดงชุดชาติพันธุ์สุราญ รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สุราญ มีผลการประเมินความพึงพอใจในการชมการแสดงที่ระดับค่าเฉลี่ย คือ 4.51 อยู่ในระดับดีมาก และเป็นการแสดงที่มีแนวคิดการสร้างสรรคจากความสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม 5 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ 1) ลาวครั้ง 2) ไทยดำหรือไทยทรงดำ 3) ลาวเวียง 4) ไทยรามัญ 5) ไทยจีน องค์ประกอบการแสดงประกอบด้วย 1) ดนตรีประกอบการแสดง สื่อถึงเอกลักษณ์ของสำเนียงดนตรีชาติพันธุ์ต่าง ๆ 2) กระบวนท่ารำ ใช้การบูรณาการท่ารำพื้นบ้าน ท่ารำนาฏศิลป์ไทย ท่าทางธรรมชาติและท่ารำที่สร้างสรรค์ใหม่เข้าด้วยกัน 3) เครื่องแต่งกาย สร้างสรรค์ขึ้นจากเครื่องแต่งกายอัน

เป็นอัตลักษณ์พิเศษของกลุ่มชาติพันธุ์ 4) ผู้แสดง ใช้ผู้หญิงจำนวน 8 คน ในด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สามารถสะท้อน 1) วิถีชีวิตด้านการเกษตรกรรม 2) วิถีชีวิตด้านการทอผ้า 3) วิถีชีวิตด้านวัฒนธรรมการแต่งกาย 4) วิถีชีวิตการดำรงอยู่ร่วมกัน ตลอดจนช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงวัฒนธรรมผ่านผลิตภัณฑ์ในชุมชนต่าง ๆ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มคนในจังหวัดนครปฐม อันส่งผลให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐมได้อย่างดี องค์ความรู้จากการวิจัย คือ การได้รูปแบบนาฏศิลป์สร้างสรรค์จากกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐมตามทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ในการส่งเสริมและสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงวัฒนธรรมผ่านนวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราย

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์; คุณภาพสังคม; ศิลปะการแสดง; นาฏศิลป์สร้างสรรค์

Abstract

The research article aims to create the innovation in performing arts in order to enhance the quality of the society. The scope of contents includes the study of lifestyle, tradition, and culture of ethnic group in Nakhon Pathom Province. It is a creative and qualitative research. The research tools consist of interview form, participant and non-participant observation form, focus group discussion. The basic data analysis is performed for leading to innovation creation process and performance components of Saran Ethnic Costume and descriptive statistics such as mean is done based on analysis of the data.

The result reveals that the satisfaction evaluation of watching the performance innovation of Saran ethnic group is at an average of 4.51, in a very good level. It is inspired by the importance of five ethnic groups in Nakhon Pathom Province such as Lao Krang, Tai Dam, Lao Wiang, Mon, and Chinese. The performance components are involved with 1) the background music and songs which are reflected to the music identity of various ethnic groups; 2) the choreography is applied by the integration of local dance, traditional Thai dance, natural gesture dance, and recent mixed designed dance; 3) the performing costume is inspired by the

characteristic costume of ethnic groups; and 4) the actress are auditioned in the group of 8 people. As a result, this performance is able to improve the quality of life into 4 different aspects: agriculture, textile, dressing culture, and coexistence. Furthermore, it adds cultural values through the local community products as well as the cultural tourist industry in Nakhon Pathom Province which increases income to community and enhances the quality of life to ethnic groups properly. The body of knowledge from research is to obtain a creative dancing arts form ethnic groups in Nakhon Pathom Province according to the theory of choreography. It is for promoting and creating the more cultural values through innovation in performing arts of Saran ethnic group.

Keywords: Ethnic; Social Quality; Performing Arts; Creative Performance

บทนำ

ศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่สั่งสมในชุมชนต่าง ๆ ผนึกเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคง มีเสถียรภาพเสริมสร้างความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในภาคส่วนที่ตั้ง

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม เป็นสถาบันการศึกษาวชิราวุธ เฉพาะด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ช่างศิลป์และทัศนศิลป์ เป็นสถาบันหลักในการอนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม สถาปนาขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและยกระดับการศึกษาด้านวิชาการและวิชาชีพทางศิลปวัฒนธรรมให้สามารถผลิตบัณฑิตเพื่อรองรับงานด้านการสืบทอด อนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ช่างศิลป์และทัศนศิลป์ให้มีคุณภาพ โดยมีพันธกิจสำคัญ ได้แก่ 1) การจัดการศึกษาระดับพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพขั้นสูงด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ช่างศิลป์และทัศนศิลป์ที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ 2) สร้างงานวิจัย งานสร้างสรรค์ งานนวัตกรรมที่เป็นองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่าแก่สังคม 3) ให้บริการวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมแก่

สถานศึกษาชุมชนและสังคม 4) อนุรักษ์ พัฒนา สืบสานและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมสู่ประชาคมอาเซียนและนานาชาติ 5) จัดการแสดงนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ช่างศิลป์และทัศนศิลป์เพื่อเทิดทูนสถาบันหลักของชาติและส่งเสริมความเป็นไทยในระดับชาติและนานาชาติ 6) พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหน่วยงานการศึกษา 15 แห่ง คณะวิชา 3 คณะ ได้แก่ คณะศิลปนาฏดุริยางค์ คณะศิลปวิจิตรและคณะศิลปศึกษา โดยมีสถานที่ตั้งส่วนกลางอยู่ ณ จังหวัดนครปฐม

จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวว่า แต่เดิมเมืองนครปฐมอยู่ริมทะเล เป็นอู่อารยธรรมสำคัญที่มีประวัติความเป็นมายาวนานในแผ่นดินสุวรรณภูมิ มีความเจริญรุ่งเรืองมานับแต่อดีตสมัยสุวรรณภูมิ เป็นราชธานีสำคัญในสมัยทวารวดี เป็นแหล่งเผยแพร่อารยธรรมจากประเทศอินเดียรวมทั้งพระพุทธศาสนา นครปฐมจึงเป็นศูนย์กลางของความเจริญมีชนชาติต่าง ๆ อพยพมาตั้งถิ่นฐานจำนวนมาก (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครปฐม, 2559) จากปัจจัยความเจริญด้านวัฒนธรรม วิทยาการและกายภาพสิ่งแวดล้อมจึงส่งผลให้จังหวัดนครปฐมมีประชากรประกอบด้วยกลุ่มชนหลากหลายชาติพันธุ์ ทั้งนี้ ด้วยยุคโลกาภิวัตน์การติดต่อสื่อสารไร้พรมแดนและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจึงทำให้เกิดการผสมผสานด้านวัฒนธรรมเกิดขึ้น แต่ยังไม่พบว่า บางชาติพันธุ์ยังคงอนุรักษ์ ตลอดจนการผสมผสานวัฒนธรรมจึงทำให้บางชาติพันธุ์ที่ยังคงอนุรักษ์ขนบธรรมและประเพณี ทั้งการพูด การแต่งกาย ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ มิได้รับการกลืนไปตามกระแสโลก

คณะผู้วิจัยเป็นบุคลากรในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จึงตระหนักถึงความสำคัญของจังหวัดนครปฐมในมิติทางวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์และศิลปะการแสดง รวมทั้งคุณภาพชีวิตของทรัพยากรมนุษย์ในจังหวัดที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งและชาวลาวเวียงที่ได้อพยพมาจากดินแดนล้านช้าง (ปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในอาณาเขตการปกครองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) การโยกย้ายของชาวลาวเวียงกลุ่มนี้เกิดขึ้นในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งชาวลาวอพยพมามากที่สุดเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 โดยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยรามัญอพยพมาจากดินแดนล้านนา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำอพยพมาจากประเทศเวียดนาม และกลุ่มชาติพันธุ์ไทยจีนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวล้วนอพยพย้ายมาตั้งถิ่นฐาน ณ ที่แห่งนี้ประมาณ 200 ปีมาแล้ว และอยู่ร่วมกันอย่างสงบร่มเย็น มีศิลปวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์เป็นรากฐาน

ของการสร้างความสามัคคี ความมั่นคงของชาติ เป็นสิ่งแสดงถึงศักดิ์ศรีเกียรติภูมิและความภาคภูมิใจ เป็นหลักให้ประพฤติในทางที่ดีงาม มีคุณธรรม เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ดำรงอยู่อย่างปลอดภัยสืบไป คณะผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงเพื่อยกระดับคุณภาพสังคมอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครปฐม โดยการศึกษารวบรวมองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ด้านศิลปะการแสดงสู่องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เอื้อต่อคุณภาพชีวิตการท่องเที่ยวเศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากรมนุษย์เป็นการยกระดับคุณภาพสังคมอย่างรอบด้านก่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนจังหวัดนครปฐม รวมถึงเป็นต้นแบบสู่พื้นที่กลุ่มเป้าหมายอื่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยใช้ศิลปวัฒนธรรมเป็นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมศิลปะการแสดงที่สามารถยกระดับคุณภาพสังคมได้อย่างยั่งยืน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร (Documentary Study) การสัมภาษณ์ (Interview) การสังเกตการณ์ (Observation) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยมีขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย ประกอบด้วย 1.1 ด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ ลาวครั้ง ไทยทรงดำ ลาวเวียง ไทยรามัญและไทยจีน สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมศิลปะการแสดง 1.2 ด้านพื้นที่ เป็นการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วยอำเภอเมือง อำเภอกำแพงแสน อำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี เป็นต้น 1.3 ด้านระยะเวลา ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง ได้แก่

รูปแบบที่ 1 สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับชาติพันธุ์ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ 1) ความเป็นมาของชาติพันธุ์ 2) วิถีชีวิตและประเพณี 3) รูปแบบและองค์ประกอบของศิลปะการแสดงชาติพันธุ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน

3 คน ซึ่งใช้เกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือเป็นตัวแทนจากกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง ไทยทรงดำ ลาวครั่ง ไทยรามัญและไทยจีน

รูปแบบที่ 2 สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ศิลปะการแสดง ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ 1) ความหมายของการสร้างสรรค์ 2) รูปแบบการสร้างสรรค์ 3) หลักการสร้างสรรค์ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ ดนตรี ซึ่งใช้เกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ ดนตรี ไม่น้อยกว่า 20 ปี

2.2 แบบสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เพื่อบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะการแสดง การแสดง ตลอดจนวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ ระหว่างเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม 2565 ประกอบด้วยชาติพันธุ์ไทยดำ บ้านสะแกราย ชาติพันธุ์ลาวเวียง บ้านหนองขาม ชาติพันธุ์ลาวครั่ง บ้านโพนมะเตือ

2.3 การประชุมกลุ่มย่อย ในประเด็นการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุดชาติพันธุ์สราย เป็นการนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้มีประสบการณ์ด้านนาฏดุริยางคศิลป์ ไม่น้อยกว่า 30 ปี และมีประสบการณ์ด้านกลุ่มชาติพันธุ์นครปฐม ไม่น้อยกว่า 20 ปี ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมกลุ่มย่อย ยืนยันข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดชาติพันธุ์สราย จำนวน 5 คน ดังนี้ 1) นางรัตติยะ วิกสิตพงศ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย) พ.ศ. 2560 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ 2) นางนฤมัย ไตรทองอยู่ ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ 3) รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ 4) นายไชยยะ ทางมีศรี ผู้เชี่ยวชาญดุริยางคศิลป์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากรและสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านดุริยางคศิลป์ 5) ดร.อนวัชร นกดารา ผู้เชี่ยวชาญด้านกลุ่มชาติพันธุ์ จังหวัดนครปฐม เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ จังหวัดนครปฐม

3. การรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 การศึกษาและเก็บข้อมูลทางวิชาการ ประกอบด้วยหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ ในจังหวัดนครปฐม รวมทั้งกระบวนการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์

3.2 การลงพื้นที่สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญทั้งในและนอกสถาบันบัณฑิต

พัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม 2) การสัมภาษณ์ข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้านเกี่ยวกับชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม 3) การรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์นำเสนอกระบวนการสร้างสรรค์

4. การวิเคราะห์ค่าสถิติและการนำเสนอข้อมูล

4.1 การสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงและองค์ประกอบการแสดง ประกอบด้วย 1) การสร้างสรรค์แนวความคิด 2) การสร้างสรรค์ดนตรีประกอบการแสดง 3) การสร้างสรรค์ท่ารำ 4) การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย 5) การคัดเลือกผู้แสดง 6) การประชุมกลุ่มย่อย 7) การเผยแพร่สู่สาธารณชนด้วยการนำเสนอผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ระดับชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 6 วันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2565 ผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live: คณะศิลปนาฏดุริยางค์) ซึ่งเป็นการเผยแพร่ในเวทีการแสดงนาฏศิลป์ที่เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐาน

4.2 สรุปผลประกอบด้วย 1) วิเคราะห์และสรุปผลการประเมินจากการประชุมกลุ่มย่อยนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดชาติพันธุ์สุราษฎร์ ซึ่งเป็นรูปแบบการยืนยันข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิและการประเมินผลความพึงพอใจในการชมการแสดง โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ซึ่งมีผลการประเมิน คือ 4.51 อยู่ในระดับดีมาก 2) การจัดทำรูปแบบวิจัยฉบับสมบูรณ์ 3) การเผยแพร่การแสดงในการนำเสนอผลงานระดับชาติ 4) การเผยแพร่และตีพิมพ์ในบทความวิชาการ

ผลการวิจัย

1. แนวคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดง จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญในมิติทางวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์และศิลปะการแสดง รวมทั้งคุณภาพชีวิตของทรัพยากรมนุษย์ในจังหวัดที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งและชาวลาวเวียงที่อพยพมาจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กลุ่มชาติพันธุ์ไทยรามัญอพยพมาจากดินแดนล้านนา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำอพยพมาจากประเทศเวียดนามและกลุ่มชาติพันธุ์ไทยจีน ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวล้วนอพยพย้ายมาตั้งถิ่นฐาน ณ ที่แห่งนี้อย่างต่อเนื่องมาแล้วและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขร่มเย็น มีศิลปวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์เป็นรากฐานของการสร้างความสามัคคีความมั่นคงของชาติ เป็นสิ่งแสดงถึงศักดิ์ศรีเกียรติภูมิและความภาคภูมิใจ เป็นหลักให้ประพฤติในทางที่ดีงามมีคุณธรรมเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ดำรงอยู่อย่างปลอดภัยสืบไป

จากความสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐมทั้งหมด 5 กลุ่มชาติพันธุ์ ประกอบด้วย 1) ชาติพันธุ์ลาวครั่ง 2) ชาติพันธุ์ลาวซ่งไทยดำหรือไทยทรงดำ 3) ชาติพันธุ์ลาวเวียง 4) ชาติพันธุ์ไทยรามัญ 5) ชาติพันธุ์ไทยจีน สู่การสร้างสรรค์การสร้างสรค์นวัตกรรมศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราญ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตการท่องเที่ยวเศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากรมนุษย์เป็นการยกระดับคุณภาพสังคมอย่างรอบด้านก่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนจังหวัดนครปฐม รวมถึงเป็นต้นแบบสู่พื้นที่กลุ่มเป้าหมายอื่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยใช้ศิลปวัฒนธรรมเป็นฐานต่อไป

2. กระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงและองค์ประกอบ การแสดง การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางด้านศิลปะการแสดงเพื่อยกระดับคุณภาพสังคมอย่างยั่งยืน จังหวัดนครปฐม จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร วิชาการทางด้านประวัติศาสตร์และด้านศิลปะการแสดงจังหวัดนครปฐม การลงพื้นที่สังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ท้องถิ่น ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์และด้านศิลปะการแสดงจังหวัดนครปฐม จากนั้น รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์และประมวลผลข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดง ซึ่งพบผลการวิจัย ดังนี้

2.1 การสร้างสรรค์แนวความคิด จากความสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐมทั้งหมด 5 กลุ่มชาติพันธุ์ ประกอบด้วย 1) ชาติพันธุ์ลาวครั่ง 2) ชาติพันธุ์ไทยดำหรือไทยทรงดำ 3) ชาติพันธุ์ลาวเวียง 4) ชาติพันธุ์ไทยรามัญ 5) ชาติพันธุ์ไทยจีน สู่การสร้างสรรค์การสร้างสรค์นวัตกรรมศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราญ โดยชื่อชุดการแสดงมีความหมายว่า การอยู่ร่วมกันของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐมด้วยความสุข ทั้งนี้ การสร้างสรรค์นวัตกรรมศิลปะการแสดงชุดนี้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตการท่องเที่ยวเศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากรมนุษย์ เป็นการยกระดับคุณภาพสังคมอย่างรอบด้าน ก่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชน รวมถึงเป็นต้นแบบสู่พื้นที่กลุ่มเป้าหมายอื่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยใช้ศิลปวัฒนธรรมเป็นฐานต่อไป

นาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุดชาติพันธุ์สราญแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 ชาติลักษณะ แสดงถึงความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม ช่วงที่ 2 ชาติวิถี แสดงถึง วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตที่หลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม ช่วงที่ 3 ชาติสราญ แสดงถึงความสุข สนุกสนานรื่นเริง ในการหลวมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวภายใต้ร่มพระบารมี

2.2 การสร้างสรรค์บทร้องและดนตรีประกอบการแสดง ประพันธ์ทำนอง ขึ้นใหม่ในบางส่วน โดยท่วงทำนองลีลาของเพลงจะสื่อถึงเอกลักษณ์ของสำเนียงดนตรี

ชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม บรรเลงผสมผสานควบคู่ไปกับเสียงเพลงจาก Sound Electronic เพื่อเพิ่มอรรถรสให้บทเพลงมีความไพเราะและสนุกสนานยิ่งขึ้น

2.3 การสร้างสรรค์ท่ารำ การสร้างสรรค์กระบวนการท่ารำในการแสดงชุดชาติพันธุ์สราย คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการออกแบบกระบวนการท่ารำจากศิลปะการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม แนวคิด ทฤษฎีการออกแบบของศิลปินแห่งชาติ จากนั้น นำมาวิเคราะห์สู่การสร้างสรรค์กระบวนการท่ารำประกอบด้วย คือ 1) ท่ารำชาติพันธุ์ 2) ท่ารำนานาภูมิศิลป์ไทย 3) ท่าธรรมชาติ 4) ท่ารำที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่

ทั้งนี้ นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราย เป็นการสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตกลุ่มคนในจังหวัดนครปฐม โดยนำวิถีชีวิตการประกอบอาชีพและอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของประเพณีในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มาเป็นแนวคิดสร้างสรรค์ผลงาน ได้แก่ 1) วิถีชีวิตด้านการเกษตรกรรม 2) วิถีชีวิตด้านการทอผ้า 3) วิถีชีวิตด้านวัฒนธรรมการแต่งกาย 4) วิถีชีวิตการดำรงอยู่ร่วมกัน

ภาพ 1 วิถีชีวิตด้านเกษตรกรรม การทำนาปลูกข้าวที่ปรากฏในนวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราย (ที่มา: คณะผู้วิจัย)

ภาพ 2 การแบ่งบานของดอกไม้ และผลผลิตด้านเกษตรกรรมที่ปรากฏในนวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราย (ที่มา: คณะผู้วิจัย)

ภาพ 3 วิธีชีวิตการประกอบอาชีพทอผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในนวัตกรรม
ด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราญ (ที่มา: คณะผู้วิจัย)

ภาพ 4 วิธีชีวิตการประกอบอาชีพทอผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในนวัตกรรม
ด้านศิลปะการแสดง ชุดชาติพันธุ์สราญ
(ที่มา: คณะผู้วิจัย)

นอกจากนี้ การสร้างสรรค์ทำรำนานาศิลปสร้างสรรค์ชุดชาติพันธุ์สราญ มุ่ง
หมายให้การแสดงดังกล่าวมีความเป็นเอกภาพด้านกระบวนการทำรำ โดยหลักในการ
สร้างสรรค์นั้น กระบวนท่ารำจะต้องมีความงดงาม ร้อยเรียงกัน ทั้งนี้ กระบวนท่ารำ
ดังกล่าวจะต้องสื่อความหมายถึงแนวคิดของการแสดงได้อย่างชัดเจนสมบูรณ์

2.4 การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย
ประกอบการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดชาติพันธุ์สราญ ได้แรงบันดาลใจมาจากการ
แต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม ซึ่งจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
พบว่า จังหวัดนครปฐมปรากฏกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งหมด 5 กลุ่มชาติพันธุ์ ประกอบด้วย 1)
ชาติพันธุ์ลาวครั่ง 2) ชาติพันธุ์ไทยดำหรือไทยทรงดำ 3) ชาติพันธุ์ลาวเวียง 4) ชาติพันธุ์
ไทยรามัญ 5) ชาติพันธุ์ไทยจีน คณะผู้วิจัยได้นำอัตลักษณ์ของเครื่องแต่งกายในแต่ละ
กลุ่มชาติพันธุ์มาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายประกอบการแสดง

ขั้นตอนในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลจากการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะเด่นเครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม ขั้นตอนที่ 3 ออกแบบร่างเครื่องแต่งกายประกอบการแสดง ขั้นตอนที่ 4 การตัดเย็บเครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุด ชาติพันธุ์สุราษฏร์ ขั้นตอนที่ 5 การนำเสนอเครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุดชาติพันธุ์สุราษฏร์แบบสมบูรณ์ในการประชุมกลุ่มย่อยต่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาพ 5 การผสมผสานอัตลักษณ์วัฒนธรรมการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ (ที่มา: คณะผู้วิจัย)

ภาพ 6 การนับถือและน้อมนำพระพุทธศาสนาในการดำรงชีวิตที่ปรากฏในวัฒนธรรมด้านศิลปะการแสดง ชุดชาติพันธุ์สุราษฏร์ (ที่มา: คณะผู้วิจัย)

2.5 การคัดเลือกผู้แสดง นาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดชาติพันธุ์สุราษฏร์ เป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทย รูปแบบระบำ ใช้นักแสดงหญิง จำนวน 8 คน โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้แสดง ดังนี้ 1) เพศหญิง 2) มีทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยระดับดี 3) มีพื้นฐานด้านทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์พื้นบ้าน 4) มีบุคลิกภาพที่ดี รูปร่างได้สัดส่วนในระดับเดียวกัน 5) มีความสามารถในการเคลื่อนไหวเข้าจังหวะได้อย่างดี

เยี่ยม 6) สามารถแสดงอารมณ์เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวของการแสดงได้ 7) มีความสนใจใฝ่รู้และทดลองปฏิบัติการแสดงชุดใหม่ ๆ

เมื่อคัดเลือกนักแสดงได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการฝึกซ้อมการแสดงเพื่อความพร้อมเพรียง สวยงาม และให้การแสดงมีความสมบูรณ์ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1) การสร้างความเข้าใจ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญเพราะเป็นการอธิบายรายละเอียดเนื้อหาของการแสดง วัตถุประสงค์ของการแสดง ตลอดจนการสื่อสารที่จะสื่อออกไปสู่ผู้ชม นอกจากนี้ ยังสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักแสดงโดยใช้กิจกรรมแบบกลุ่ม เริ่มจากทำความเข้าใจทำให้เกิดความคุ้นเคยกันในกลุ่ม เพื่อให้นักแสดงมีความคิด แนวทางปฏิบัติที่ดำเนินไปในทางเดียวกันทั้งเรื่องการทำงาน และฝึกซ้อม

2) การต่อท่ารำและทบทวน เมื่อนักแสดงทุกคนเกิดความเข้าใจในการแสดงตามขั้นตอนแรกแล้ว จากนั้น จึงต่อท่ารำตั้งแต่ต้นจนจบ ต่อด้วยการใช้พื้นที่และการแปรแถวรูปแบบต่าง ๆ เมื่อนักแสดงทำความเข้าใจ จำลำดับท่ารำและการแปรแถวได้เรียบร้อยแล้ว เข้าสู่ขั้นตอนการทบทวนท่ารำและการเก็บระดับความเท่ากันของท่ารำและการแปรแถว

3) การเรียนรู้ ขั้นตอนสุดท้าย คือ สรุปลักษณะการแสดงอารมณ์ของการแสดงผ่านใบหน้า สายตา รอยยิ้ม ลีลาการเคลื่อนไหวเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวของการแสดง

2.6 การประชุมกลุ่มย่อย การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุดชาติพันธุ์สราญ โดยนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้มีประสบการณ์ด้านนาฏดุริยางคศิลป์ ไม่น้อยกว่า 30 ปี และมีประสบการณ์ด้านกลุ่มชาติพันธุ์นครปฐม ไม่น้อยกว่า 20 ปี ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมกลุ่มย่อย ยืนยันข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดชาติพันธุ์สราญ จำนวน 5 คน ดังนี้ 1) นางรัตติยะ วิกสิตพงศ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย) 2) นางนฤมัย ไตรทองอยู่ ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 3) รองศาสตราจารย์ ดร.สุภชัย จันทรสุวรรณ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย) 4) นายไชยยะ ทางมีศรี ผู้เชี่ยวชาญดุริยางคศิลป์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากรและสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และ 5) ดร.อนวัชร นกดารา ผู้เชี่ยวชาญด้านกลุ่มชาติพันธุ์ จังหวัดนครปฐม การประชุมกลุ่มย่อยนี้ใช้รูปแบบการยืนยันข้อมูล

จากผู้ทรงคุณวุฒิและการประเมินผลความพึงพอใจในการชมการแสดง โดยการหาค่าเฉลี่ย (x-bar) ซึ่งมีผลการประเมิน คือ 4.51 อยู่ในระดับดีมาก

2.7 การเผยแพร่สู่สาธารณชน หลังจากที่ได้รับการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมกลุ่มย่อย ได้ดำเนินการเผยแพร่สู่สาธารณชนในการนำเสนอผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ระดับชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 6 ซึ่งเป็นการเผยแพร่ในเวทีการแสดงนาฏศิลป์ที่เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐาน

3. การยกระดับคุณภาพชีวิตจากนวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราญ

3.1 ความสำคัญของชาติพันธุ์ที่ปรากฏในจังหวัดนครปฐม อันเป็นจังหวัดที่มีอารยธรรมเก่าแก่ของประเทศไทย มีความเจริญรุ่งเรืองมากในสมัยทวารวดี เพราะเป็นเมืองราชธานีที่มีความสำคัญในสมัยนั้น นครปฐมจึงเป็นศูนย์กลางของความเจริญที่ชนชาติต่าง ๆ อพยพเข้ามาอยู่อาศัยร่วมกันเป็นจำนวนมาก ด้วยปัจจัยทางการเมือง วัฒนธรรมและบริบทแวดล้อมต่าง ๆ จึงส่งผลให้นครปฐมมีกลุ่มคนหลายชาติพันธุ์มาอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยแต่ละกลุ่มมีการอนุรักษ์เอกลักษณ์อันโดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง ตลอดจนมีการหลอมรวมวัฒนธรรมร่วมกัน จนเกิดเป็นเอกลักษณ์ประจำจังหวัดที่มีความเป็นอัตลักษณ์สืบสานมาจนถึงปัจจุบัน จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าจังหวัดนครปฐมปรากฏกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งหมด 5 กลุ่มชาติพันธุ์ประกอบด้วย

1) ชาติพันธุ์ลาวครั้ง เป็นชาติพันธุ์ชาวลาวที่อพยพมาอยู่ประเทศไทยในอดีตเฉียงใต้ครั้ง อาชีพหลักของชาวลาวครั้งในถิ่นฐานเดิมเน้นการหาของป่าล่าสัตว์และทำไร่ หลังจากอพยพมาจึงเริ่มมีการลงหลักปักฐานถาวรมากขึ้น มีการทำเกษตรกรรม หาพื้นที่เพาะปลูกและและทำนาเป็นอาชีพหลักมาจนปัจจุบัน การทอผ้าเป็นอัตลักษณ์ที่แสดงตัวตนของลาวครั้ง ผ้าทอลาวครั้งมีชื่อเสียงอย่างมากด้านความงดงามของลวดลายอันละเอียดประณีตและสีแดงโดดเด่นที่เกิดจากการย้อมด้วยครั้งหญิงชาวลาวครั้งมีความชำนาญในการทอผ้ามาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ มีลักษณะการทอและลวดลายเฉพาะตัวที่เป็นเอกลักษณ์และยังสืบสานเทคนิคการย้อมด้วยสีธรรมชาติซึ่งนิยมย้อมเส้นไหมด้วยครั้งทำให้ได้เส้นไหมสีแดงสด ชาวลาวครั้งมีความเชื่อในเรื่องผีบรรพบุรุษเป็นอย่างมาก การนับถือผีของชาวลาวครั้งเป็นการถือผีตามบรรพบุรุษและมีประเพณีเลี้ยงผีในราวสัปดาห์ที่ 2 ของเดือน 7 เป็นประจำทุกปี ชาวไทยครั้งอาศัยอยู่มากในเขตตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม และในตำบลห้วยด้วน ตำบลดอนรวก ตำบลลำเหย อำเภอดอนตูม มีประเพณีที่สำคัญ คือ ประเพณีแห่ธงสงกรานต์

2) ชาติพันธุ์ไทยดำหรือไทยทรงดำ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ชาวลาวที่มาจากภาคเหนือของประเทศเวียดนาม เคยเป็นที่รู้จักในนามของสิบสองจุไท เคลื่อนย้ายเข้ามาสู่ประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2322 เป็นต้นมา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยดำหรือลาวโซ่งมีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมและสามารถรักษาลักษณะวัฒนธรรมทางชาติพันธุ์ไว้ได้หลายประการ ด้วยความผูกพันในระบบสายตระกูลและเครือญาติและระบบผีบรรพบุรุษ เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการอนุรักษ์ พื้นฟูและธำรงรักษาลักษณะชาติพันธุ์ที่เข้มแข็งท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน กลุ่มชาติพันธุ์ไทยดำ ลาวโซ่งหรือไทยซ่ง ยังมีทุนทางวัฒนธรรมแฝงอยู่เด่นชัด คือ คุณค่าและมูลค่าของภูมิปัญญาที่ปรากฏในรูปแบบของวัตถุ ได้แก่ ผ้าลายแตงโมและผ้าทอพื้นสีดำหรือสีครามที่นิยมนำมาใช้แต่งกายในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งนำเครื่องเงินมาประดับเป็นกระดุมและเครื่องประดับสวยงาม อุปกรณ์ข้าวของเครื่องใช้ เครื่องมือทำมาหากินของชาวไทยดำมีลักษณะเป็นเครื่องจักสาน เนื่องจากชาติพันธุ์ไทยดำมีฝีมือในการจักสานเป็นอย่างมาก นิยมใช้เวลาว่างสานเครื่องใช้ไว้ใช้ในครัวเรือน ตลอดจนสานเป็นภาชนะใส่ของ ซึ่งส่วนใหญ่ทำมาจากไม้ไผ่และหวาย ประเพณีของชาวไทยโซ่งมีหลายหลาก ซึ่งเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษ มีพิธีกรรมที่มีความโดดเด่นตั้งแต่การเกิด การบรรพชาอุปสมบท การแต่งงานและงานศพ โดยพิธีกรรมจะมีขั้นตอนที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาวไทยดำ ปรากฏเป็นรูปแบบที่เป็นหลักปฏิบัติอย่างชัดเจน เช่น พิธีเสนฮับมด พิธีการปาดตง พิธีเสนเรือน พิธีสืบผี ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยดำ ฯลฯ จังหวัดนครปฐมมีคนเชื้อสายไทยโซ่งอาศัยอยู่ที่บ้านเกาะแรด ตำบลบางปลาและตำบลไผ่หนูช้าง อำเภอบางเลน ตำบลดอนรวก อำเภอดอนตูม และตำบลดอนข่อย ตำบลสระพัฒนา ตำบลสระสีมูม อำเภอกำแพงแสน

3) ชาติพันธุ์ลาวเวียง เป็นชื่อเรียกกลุ่มชนที่มีการย้ายถิ่นฐานจากเมืองเวียงจันทน์ สมัยอาณาจักรล้านช้าง ปัจจุบัน คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พื้นที่หลักที่มีความหนาแน่นของกลุ่มลาวเวียง คือ บริเวณลุ่มน้ำภาคกลาง ได้แก่ ลุ่มน้ำท่าจีน ลุ่มน้ำแม่กลองและลุ่มน้ำเพชรบุรี โดยกระจายอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม เพชรบุรีและราชบุรี ชาวลาวเวียงที่ตั้งถิ่นฐานในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ วัดกลางคูเวียง ตำบลสัมปทาน อำเภอนครชัยศรี บ้านหนองขาม ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน อุตสาหกรรมการแต่งกายของชาวบ้านที่เป็นชาติพันธุ์ลาวเวียงดั้งเดิมจะนุ่งผ้าย้อมครามออกสีน้ำเงิน ประดับด้วยตีนจกสีแดง ใส่เสื้อลูกไม้และหมสไบถักสีขาว โดยผู้คนจะมีผ้าชิ้นเป็นของตนเอง เมื่อมีงานบุญจะนิยมนุ่งผ้าชิ้นนั้น ๆ มาร่วมงาน

มียามทำจากเศษผ้าเพื่อใส่สิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัว ซึ่งชาวลาวเวียงมีกระจายอยู่หลายที่ วิธีชีวิตความเป็นอยู่จะเป็นแบบชาวบ้านทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร

4) ขาดิพนธ์ุไทยรามัญ ชาวมอญในประเทศไทยส่วนใหญ่จะอยู่ริมแม่น้ำ เช่น แม่น้ำแม่กลอง บริเวณอำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี แม่น้ำท่าจีน บริเวณพระประแดง (ปากลัด) แม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณจังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี แม่น้ำมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร นอกจากนั้น ยังพบชาวมอญอยู่กระจัดกระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ เช่น นครปฐม เพชรบุรี อยุธยา ฉะเชิงเทรา สุพรรณบุรี นครราชสีมา นครสวรรค์ ปราจีนบุรี มอญมีภาษาพูดและเขียนเป็นของตัวเอง ภาษาเขียนของมอญได้อิทธิพลจากอักษรอินเดียใต้ ภาษามอญที่ใช้พูดในประเทศไทยได้อิทธิพลจากภาษาไทยอย่างมาก ชุมชนบ้านท่ามอญในจังหวัดนครปฐม เดิมเรียกว่า ตำบลท้ายคุ้ง มีบริเวณตั้งแต่บริเวณรอบวัดไทยวาส ซึ่งเดิมมีชื่อว่า วัดท่ามอญ ชนชาติมอญตั้งบ้านเรือนกระจายอยู่ตามริมแม่น้ำนครชัยศรีมาก่อนรัชกาลที่ 3 แล้ว มีประเพณีตักบาตรดอกไม้เป็นประเพณีสำคัญ มีความเชื่อเกี่ยวกับการจัดประเพณีตักบาตรดอกไม้นี้ว่า เป็นการถวายดอกไม้แด่พระสงฆ์ ซึ่งโดยเสด็จพระพุทธเจ้ากลับจากการเทศนาโปรดพุทธมารดา ณ ดาวดึงส์ ประเพณีจัดขึ้นในวันออกพรรษา (วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11) ของทุกปี ตรงกับวันที่วัดอื่น ๆ จัดประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ ลักษณะการแต่งกายของชาวมอญมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน โดยเฉพาะการสวมผ้าคล้องคอและการมวยผมประดับดอกไม้

5) ขาดิพนธ์ุไทยจีน การอพยพของคนจีนจากผืนแผ่นดินใหญ่มาสู่ประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ 2 และรัชกาลที่ 3 เป็นเหตุให้มีคนจีนกระจัดกระจายตามลำแม่น้ำเจ้าพระยาแม่น้ำท่าจีนเป็นจำนวนมาก ระยะแรกของการเดินทางเข้ามานั้นได้มาโดยทางเรือตามลำแม่น้ำเป็นส่วนใหญ่ ในระยะต่อมาหนุ่มสาวจีนจะแต่งงานกับสาวไทยพื้นบ้าน ซึ่งมีฐานะดี คนจีนมีนิสัยขยันขันแข็งไม่อยู่เฉย สิ่งที่ถนัด คือ การค้าขาย อาชีพหนึ่งที่เป็นกิจการที่คนจีนทำ คือ ค้าข้าวเปลือก เป็นตัวกลางรับซื้อข้าวจากชาวนาไทยส่งขายให้กับโรงสีข้าวของชาวจีน เป็นต้น อาชีพดังกล่าวนี้ทำให้มีฐานะดี ชาวจีนจะไม่ทำอาชีพทำนา แต่จะค้าขาย ต่อสู้ ต่อเรือ ขายเป็น ทำสวน ขายหมู ขายปลา เป็นต้น ชาวจีนมักจะชุมนุมกันโดยมีโรงเจเป็นสถานที่กลาง ดังจะเห็นได้ว่าตลอดริมแม่น้ำจะมีโรงเจตั้งอยู่เป็นระยะ เช่น ตรงข้ามวัดจิวรายที่ใต้อำเภอนครชัยศรี และที่หลังตลาดใหม่สามพราน ในทุกตลาดริมแม่น้ำ เจ้าของส่วนใหญ่จะเป็นคนจีนแทบทั้งสิ้น เมื่อคนจีนอยู่เมืองไทยเป็นเวลานาน ลูกและหลานชาวจีนมีเชื้อสายผสมกับ

ชาวไทยได้ร่ำเรียนมีการศึกษา ความเป็นจีนก็ค่อยหมดไปที่ละน้อย ปัจจุบันจึงเป็นชาวไทยทั้งสิ้น

3.2 วิถีชีวิตในนวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราญ เป็นการสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตกลุ่มคนในจังหวัดนครปฐม โดยนำวิถีชีวิต การประกอบอาชีพและอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของประเพณีในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยสามารถแบ่งรายละเอียดได้ดังนี้

1) วิถีชีวิตด้านการเกษตรกรรม วิถีชีวิตด้านเกษตรกรรมที่ปรากฏในนวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราญ คือ การทำนา ทำไร่ ทำสวนพืชผักผลไม้ ตลอดจนไม้ดอกไม้ประดับ โดยมีกรรมวิธีการปลูกตั้งแต่การหว่านเมล็ดและการเติบโตแบ่งบานของผลผลิต ด้วยจังหวัดนครปฐมมีพื้นที่ทำเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ อาชีพหลักของกลุ่มชาติพันธุ์และประชากรในจังหวัดจึงเป็นเกษตรกร

2) วิถีชีวิตด้านการทอผ้า ด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อพยพเข้ามาอยู่ในจังหวัดนครปฐม มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร เมื่อเวลาว่างจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตก็จะประกอบอาชีพทอผ้า ซึ่งลักษณะการทอจะเกิดลวดลายเฉพาะตัวที่เป็นเอกลักษณ์พิเศษตามถนัดของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น การทอผ้าลายแตงโม การเย็บผ้าลายสามเหลี่ยม การทอตีนจกย้อมสีครั้ง ฯลฯ คณะผู้วิจัยนำกรรมวิธีการทอผ้ามาสร้างสรรค์เป็นท่าทางการแสดงสื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่เป็นอัตลักษณ์สำคัญอีกประการหนึ่งของชาวนครปฐม

3) วิถีชีวิตด้านวัฒนธรรมการแต่งกาย จากความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม จึงทำให้มีการอนุรักษ์ สืบทอดการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่ม คณะผู้วิจัยได้นำอัตลักษณ์อันโดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มาบูรณาการผสมผสานเป็นชุดเครื่องแต่งกายประกอบการแสดง ซึ่งนำผ้าลายแตงโมของลาวซ่งหรือไทยทรงดำมาประยุกต์เป็นผ้าถุง ตกแต่งตีนจกแดงที่มาจากลาวครั้ง ออกแบบเสื้อในลักษณะคอจีนตามรูปแบบของชาวไทยจีน ตัวเสื้อเป็นสีครามน้ำเงินตามรูปแบบของชาวลาวเวียง หมสไบที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยรามัญ

4) วิถีชีวิตการดำรงอยู่ร่วมกัน ความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม หลอมรวมเป็นเอกภาพจากการนับถือพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาประจำชาติไทย น้อมนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามาดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข เมตตา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมปกป้องวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษให้ดำรงอยู่และสืบทอดต่อไป คณะผู้วิจัยได้ถ่ายทอดวิถีชีวิตการ

ดำรงอยู่ภายใต้พระบรมโพธิสมภารของเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาดังปรากฏในการแสดงช่วงที่ 3 ชาติสราญ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในข้อ 1 แนวคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดง มีประเด็นที่ค้นพบ คือ จังหวัดนครปฐมเป็นหนึ่งในความสำคัญทางมิติวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์และศิลปะการแสดง รวมทั้งความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์สำคัญที่เป็นจุดเด่นให้กับท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวัชรภรณ์ ระยาศรี (2551) กล่าวว่า ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Factor) รูปแบบวัฒนธรรมและบรรทัดฐาน (Norm) ของสังคมใดสังคมหนึ่ง สามารถกำหนดค่านิยมในการเดินทางของคนในสังคมนั้นได้ รวมทั้งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และเทศกาล ตลอดจนประวัติศาสตร์ สามารถเป็นสิ่งดึงดูดที่ทำให้คนในสังคมอื่นเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ระบุไว้ใน TAT Review Magazine (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) กล่าวว่า ทิศทางความเป็นไปของการท่องเที่ยวโลกกำลังเข้าสู่กระแสท่องเที่ยวถิ่นวิถี ซึ่งเป็นการใช้อัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นในการสร้างความแตกต่างเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ลูกค้า การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากท้องถิ่นและชุมชน อันเกี่ยวกับความมา ประเพณี วิถีชีวิต รวมทั้งศิลปะการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐมเพื่อรวบรวมเป็นองค์ความรู้ นำสู่การอนุรักษ์และสร้างสรรค์ สอดคล้องกับกษิตเดช เนิ่งจำนงค์ (2563) กล่าวว่า การจัดการความรู้ทางวัฒนธรรมเป็นกระบวนการในการสงวนรักษาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมที่ฝังลึกอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) ให้ออกมาเป็นองค์ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ให้ได้มากที่สุด หรือเป็นการถอดองค์ความรู้ประเภทมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) ให้อยู่ในรูปของมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Intangible Cultural Heritage) เพื่อสงวนรักษาองค์ความรู้ให้คงอยู่ในฐานมรดกทางวัฒนธรรมสืบไป จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อศาสตร์ทางด้านการจัดการศิลปะและวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นกลไกหนึ่งที่จะเข้ามาช่วยในการสงวนรักษาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

จากผลการวิจัยในข้อ 2 กระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดง และองค์ประกอบการแสดง กระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมศิลปะการแสดง

นาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดชาติพันธุ์สราญ มีประเด็นที่ค้นพบ คือ เป็นการสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตกลุ่มคนในจังหวัดนครปฐม โดยนำวิถีชีวิตการประกอบอาชีพและอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของประเพณีในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานจากองค์ความรู้ที่รวบรวมจากการเก็บข้อมูลของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม สอดคล้องกับทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ของสุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547: 225) กล่าวว่า นาฏยประดิษฐ์เป็นนวัตกรรมการออกแบบและประกอบสร้างการกำหนดแนวคิดของเนื้อหา รูปแบบ การพัฒนาการออกแบบท่าทาง การเคลื่อนไหว แนวทางการวิเคราะห์ดนตรี ความสัมพันธ์ของการแสดงกับฉาก เครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง อุปกรณ์การแสดง การคัดเลือกผู้แสดง การฝึกซ้อม ทำให้นาฏศิลป์ชุดหนึ่งสมบูรณ์ตามที่ตั้งใจไว้ และสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ของคุณครูจำเรียง พุฒประดับ (ศิลปินแห่งชาติ) กล่าวว่า ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสร้งงาน คือ ความรู้ต่าง ๆ ที่สืบค้นได้และนำมาพิจารณาเพื่อใช้ประกอบความคิดให้เป็นรูปเป็นร่าง และข้อมูลที่เป็นตัวกระตุ้นหรือเสริมให้ผู้สร้งสร้งเกิดจินตนาการ และเกิดแรงบันดาลใจสามารถคิดสร้งสร้งผลงานนาฏศิลป์ได้ (ไพโรจน์ ทองคำสุก, 2547: 223-230) ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ของคุณครูเฉลย ศุขะวงษ์ (ศิลปินแห่งชาติ) (พจน์มัลย์ สมรรคบุตร, 2538: 39) กล่าวว่า การสร้งสร้งระบำพื้นเมืองต้องศึกษาท่ารำที่เป็นแม่ท่าหลักของท้องถิ่นแล้วนำมาสร้งสร้งลีลาเชื่อมท่ารำให้ครอบคลุมความหมายของเนื้อหาในระบำชุดนั้น ๆ โดยคัดเลือกแม่ท่าหลักมาใช้ไม่ควรไปลอกเลียนแบบลีลาท่ารำของภาคอื่น ๆ มาปะปนในผลงานการสร้างสร้งท่ารำ เช่น การนำลีลาท่ารำของภาคใต้มาบรรจุในภาคเหนือหรือลีลาท่ารำของภาคเหนือมาบรรจุในเชิงของภาคอีสาน

จากผลการวิจัยในข้อ 3 การยกระดับคุณภาพชีวิตจากนวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราญ นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราญสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับและสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต การเป็นมาตลอดจนวัฒนธรรมและประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม เช่น เกษตรกรรม การทอผ้า การแต่งกาย ผลิตภัณฑ์ในชุมชน ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวอันเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดนครปฐม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประชาคมอาเซียน (The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), 2016) ที่ระบุว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism; CBT) คือ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นเจ้าของ โดยชุมชนดำเนินการและบริหารงานหรือการประสานงานในระดับชุมชน โดยชุมชนได้รับการ

สนับสนุนด้านชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน อีกทั้งสนับสนุนความยั่งยืนและรักษา ประเพณีวัฒนธรรมและทรัพยากรด้านประวัติศาสตร์ให้คงอยู่

องค์ความรู้จากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม โดยนำเสนอผ่านนวัตกรรมศิลปะการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดชาติพันธุ์สราย มุ่งเน้นประโยชน์เชิงชุมชนและสาธารณะ ซึ่งเกิดเป็นองค์ความรู้ในการส่งเสริมการสร้าง มูลค่าเพิ่มเชิงวัฒนธรรมผ่านนวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราย ประกอบด้วย

1. ผลกระทบในชุมชน ภูมิปัญญาในท้องถิ่น สามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ วิถีชีวิต วิวัฒนาการของกลุ่มชนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของกลุ่มชนในจังหวัดนครปฐมจึงเกิดเป็นผลกระทบจากภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีความหลากหลายตามไปด้วย โดยแต่ละท้องถิ่นก็จะมีภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในการดำเนินชีวิต นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราย เป็นงานวิจัยสร้างสรรค์ที่นำรากเหง้าภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชน ตลอดจนผลิตภัณฑ์ของชาวบ้านมาบูรณาการให้เกิดเป็นนวัตกรรมชิ้นใหม่ และสามารถสะท้อนกลับสู่ชุมชนในมิติการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงวัฒนธรรม โดยเมื่อนวัตกรรมด้านศิลปะการแสดง ชุด ชาติพันธุ์สรายได้เผยแพร่สู่สาธารณะชนแล้ว ผลกระทบในชุมชนต่าง ๆ ได้ถูกนำเสนอไปด้วยควบคู่กัน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ เครื่องประดับ อุปกรณ์เครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐมมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน และเป็นที่แพร่หลาย เป็นแนวทางส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวหรือคนในชุมชนเกิดความห่วงแหน ตระหนักถึงภูมิปัญญา ตลอดจนเห็นคุณค่าในท้องถิ่นของตนเอง นับเป็นการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน และคุณภาพชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐมไปในตัว

2. สถานที่ท่องเที่ยว นวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงชุดชาติพันธุ์สราย เป็นงานวิจัยที่มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของคนจังหวัดนครปฐม โดยเฉพาะแนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน ได้โดยตรง คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่า การนำเสนอวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ผ่านศิลปะการแสดงจะสามารถส่งเสริมให้ผู้คนทั่วไป สนใจที่จะท่องเที่ยวแหล่งเรียนรู้ของจังหวัดนครปฐมที่มีความหลากหลายทางภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดการหมุนเวียนรายได้ในชุมชนส่งผลระยะยาวให้กลุ่มชาติพันธุ์มีรายได้เพิ่มขึ้น ถือเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ในนครปฐมได้อย่างสมบูรณ์

สรุป

จังหวัดนครปฐมมีความสำคัญในมิติทางวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์และศิลปะการแสดง มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ซึ่งประกอบด้วยชาติพันธุ์ลาวครั่ง ไทยดำหรือไทยทรงดำ ลาวเวียง ไทยรามัญ ไทยจีน โดยทุกกลุ่มชาติพันธุ์อพยพย้ายมาตั้งถิ่นฐานและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขสงบ ซึ่งจากความสำคัญดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์การสร้างสรรค์นวัตกรรมการแสดงชุดชาติพันธุ์สราญ โดยเริ่มต้นจาก 1) การสร้างสรรค์แนวความคิด จากความสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม ทั้ง 5 กลุ่มชาติพันธุ์ สู่การสร้างสรรค์การสร้างสรรค์นวัตกรรมการแสดงชุดชาติพันธุ์สราญ 2) การสร้างสรรค์ละครดนตรีประกอบการแสดง ด้วยการประพันธ์ทำนองขึ้นใหม่ในบางส่วน โดยท่วงทำนองลีลาของเพลงจะสื่อถึงเอกลักษณ์ของสำเนียงดนตรีชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม 3) การสร้างสรรค์กระบวนการ ด้วยการออกแบบกระบวนการทำรำจากศิลปะการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม 4) การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ได้แรงบันดาลใจมาจากการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม 5) การคัดเลือกผู้แสดงหญิง จำนวน 8 คน 6) การประชุมกลุ่มย่อย โดยได้นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 5 คน 7) เผยแพร่สู่สาธารณชน ในการนำเสนอผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ระดับชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 6 การวิจัยครั้งนี้ นับว่าเป็นประโยชน์เชิงชุมชน สังคมและเชิงสาธารณ เนื่องจากเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาองค์ความรู้ด้านศิลปะการแสดงสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมการที่เอื้อต่อคุณภาพชีวิตการท่องเที่ยวเศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากรมนุษย์เป็นการยกระดับคุณภาพสังคมอย่างรอบด้านก่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนจังหวัดนครปฐม รวมถึงเป็นต้นแบบสู่พื้นที่กลุ่มเป้าหมายอื่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยใช้ศิลปวัฒนธรรมเป็นฐานต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอบคุณสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่จัดสรรทุนวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ทุนสนับสนุนการวิจัยจากกรมส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ 2565)

เอกสารอ้างอิง

กษิด์เดช เนื่องจำนงค์. (2563). การจัดการความรู้ทางวัฒนธรรม. *วารสารที่ทัศน์วัฒนธรรม สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*. 19 (2), 216-230.

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). *TAT Review: Tourism Go Local ชุมชนเติบโตใหญ่ เมืองไทยเติบโต*. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.tatreviewmagazine.com/article/tourism-go-local/>
- พจน์มัลย์ สมรรคบุตร. (2538). *แนวความคิดการประดิษฐ์ทำรำเซิ้ง*. อุตรธานี: โครงการพัฒนาเอกสารและตำรา สำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏอุตรธานี.
- ไพโรจน์ ทองคำสุก. (2547). *คุณครูจำเรียง พุทธระดับ ศิลปินแห่งชาติ รูปแบบการเป็นครูผู้ถ่ายทอดนาฏศิลป์ไทยแบบโบราณ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดอกเบญ.
- วัชรภรณ์ ระยับศรี. (2551). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). *หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครปฐม. (4 ตุลาคม 2559). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2565, จาก <https://shorturl.asia/eAcQB>
- The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN). (2016). *ASEAN Community Based Tourism Standard*. Jakarta: The ASEAN Secretariat.